

José María Aznar haurà d'anticipar les eleccions legislatives espanyoles si Jordi Pujol perd en els comicis catalans.

Queda algun espanyol a Espanya?

Juan Luis Cebrián

MADRID

El que segur que passarà a Europa el 1999 és el següent: les veus nacionals es faran sentir amb més força per tot arreu. Sota la protecció de la Unió Europea, els estats perden poder i independència, i les províncies se'ls agafen (des d'Escòcia fins al nord d'Itàlia i des de l'Ulster fins a regions perifèriques d'Espanya). La paradoxa és que les unitats de govern esdevenen cada vegada més petites, mentre que el govern central d'Europa és cada vegada més penetrant i uniforme.

Fixem-nos en Espanya: el mes d'octubre de 1998 les eleccions basques mostren un augment del vot nacionalista després de la treva anunciada pels terroristes d'ETA, i el mes de març de 1999 tindran lloc també les eleccions a Catalunya, que determinaran en gran mesura el to de la política nacionalista. El candidat socialista, Pasqual Maragall, és la clau: és l'antic alcalde de Barcelona, i molt popular arran de la seua reeixida organització dels Jocs Olímpics del 1992. Si les eleccions per al govern autonòmic, presidit durant els últims 18 anys per l'incombustible líder nacionalista Jordi Pujol, donen com a resultat la victòria de Maragall, això representarà un canvi immediat en la balança del poder a Madrid, perquè forçarà el president del govern, José María Aznar, a anticipar les eleccions generals (que no estan previstes fins l'any 2000) i a abandonar la major part dels

projectes polítics que fins ara s'havien considerat com els més adequats per a Espanya.

La qüestió dels diversos moviments nacionalistes a Espanya és ben lluny de solucionar-se vint anys després —molt més tard que a la resta d'Europa— que entrara en vigència una nova Constitució. L'acceptació incondicional d'Espanya de la integració a la Unió Europea ha fet que la necessitat de tenir un govern fort a Madrid no fóra tan urgent. Tot i que l'orgull regional de Catalunya i del País Basc són força coneguts, el sentiment nacionalista a moltes altres regions arribarà lluny el 1999. Convé no perdre de vista Galícia, per exemple, o la coalició de partits nacionalistes a les Illes Canàries. De fet, a cadascuna de les 17 comunitats autònomes d'Espanya (excepte a les dues Castelles i a Madrid), el ressentiment contra el govern central ha provocat la creació de petits grups polítics que reclamen més poder local, mentre que a Catalunya i al País Basc les reivindicacions comunes són la independència de la resta d'Espanya. Altres regions que no tenen aquesta possibilitat miren, tanmateix, provocativament i amb ressentiment cap a Madrid.

Com que als partits polítics els resulta bastant difícil aconseguir el poder sense el suport regional, Aznar es veu obligat a perdre terreny per tal de conservar autoritat. L'actual Partit Popular en el poder depèn del suport català per sobreviure, encara que en el passat aquest partit ha

EL
MÓN
EL
1999

La qüestió dels diversos moviments nacionalistes és ben lluny de solucionar-se vint anys després que entrara en vigència una nova Constitució.

estat molt més contrari a atorgar una major autonomia regional que no el partit socialista de Felipe González. Però tot això va canviar ara, i encara canviarà més l'any que ve, car Aznar és conscient que no aguantarà un any sencer si no s'ocupa més dels seus aliats regionals.

La paradoxa d'Espanya

El problema de barrejar objectius nacionals amb aspiracions regionals és particularment difícil per als partits de centredreta, tant per als conservadors britànics com per a les forces de Berlusconi a Itàlia o per a Aznar a Espanya. I això és així perquè en tots els casos hi ha un important component de romanticisme en la política regional: el desig de ressuscitar una antiga identitat nacional històrica o una llengua local. Per tant, un govern de centredreta només podrà mantenir-se en el poder a Madrid si cedeix cada vegada més poder a les regions. En canvi, l'actual govern de José María Aznar es caracteritza per la seua defensa ideològica de la unitat d'Espanya respecte a les reivindicacions dels regionalistes. I aquesta és justament la gran paradoxa de la política espanyola de 1999.

La qüestió de la llengua també serà objecte de grans discussions al llarg de 1999. A Catalunya, la controvertida qüestió continua latent i serà una de les claus de la campanya electoral. El relatiu avançatge de Maragall respecte al seu oponent, Jordi Pujol, és que pot obtenir el vot de les dues comunitats lingüístiques: la castellana i la catalana.

Les eleccions catalanes, si són el mes de març, seran les primeres d'una sèrie de conteses que acabaran el mes de juny i durant les quals es votarà en tretze comunitats autònomes més. També es convocaran les eleccions als ajuntaments i al Parlament Europeu. Si les coses es tornen en contra seua, Aznar podria estar temptat de convocar eleccions anticipades. Aquesta seria la primera prova real de la popularitat d'Aznar, que durant l'últim any no s'ha mantingut massa alta en les enquestes d'opinió —la falta de carisma d'Aznar és un dels motius que expliquen el resultat de les esmentades enquestes—, tot i que té l'avantatge de recolzar-se en una bona conjuntura econòmica i en la posició debilitada del Partit Socialista, que encara no s'ha recuperat del seu últim fracàs.

Juan Luis Cebrián: Conseller delegat del grup PRISA.